চাহ জনগোষ্ঠীসকল

অসমলৈ বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অনেক নৃ-গোষ্ঠীৰ প্ৰব্ৰজন ঘটিছিল। ভাৰতবৰ্ষৰ কেইবাখনো ৰাজ্যৰ পৰা চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকল অসমলৈ আহিছিল। কিন্তু এই জনগোষ্ঠীৰ লোকৰ প্ৰব্ৰজন স্বাভাৱিক নাছিল। ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীয়ে চাহ শ্ৰমিকৰ চাহিদা পূৰণ কৰিবলৈ ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰি আনিছিল। কোম্পানীয়ে ১৮৩৫ চনৰ পৰা উজনি অসমৰ চাবুৱাত প্ৰথমে চাহৰ পদ্ধতিগত ৰোপণ কাৰ্য আৰম্ভ কৰে। ইয়াৰ চাৰি বছৰৰ পাছত অসম চাহ কোম্পানী (The Assam Tea Company) গঠন হয়। অসম চাহ কোম্পানীৰ অধীনত চাহ খেতি লাহে লাহে প্ৰসাৰিত হৈছিল। কিন্তু প্ৰয়োজন অনুসৰি থলুৱা শ্ৰমিকৰ অভাৱ আছিল। সেয়ে চীন দেশ আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা শ্ৰমিক সংগ্ৰহ কৰাৰ কথা চিন্তা কৰে। তাৰ কাৰণে কোম্পানীয়ে কিছু মধ্যভোগী নিয়োগ কৰিছিল। এইসকল মধ্যভোগীয়ে পশ্চিমবংগ, বিহাৰ, ঝাড়খণ্ড, ছত্তিশগড়, মধ্যপ্ৰদেশ, উত্তৰপ্ৰদেশ, অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ, মাদ্ৰাজ আদি ৰাজ্যৰ পৰা শ্ৰমিক সংগ্ৰহ কৰি আনিছিল। এনেদৰে অসমলৈ শ্ৰমিক সংগ্ৰহ কৰি অনা কাৰ্যক মজদুৰ চালান বুলি কোৱা হৈছিল। মজদুৰ চালান দুই ধৰণৰ আছিল। এটা হ'ল গিৰমিটিয়া চালান আৰু আনটো হ'ল আড়কাঠিয়া চালান। লিখিত চুক্তি (Agreement) অনুসৰি নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে শ্ৰমিক অনাটোক গিৰমিটিয়া চালান আৰু কোনো চুক্তি নকৰাকৈ ছলে-বলে কৌশলে সংগ্ৰহ কৰাটোক আড়কাঠিয়া চালান বুলি কোৱা হৈছিল।

অসম চাহ কোম্পানীয়ে ঊনৈশ শতিকাৰ মাজভাগত হাজাৰিবাগ জিলাৰ পৰা পোন প্ৰথমে ৬৫২-জন শ্ৰমিক সংগ্ৰহ কৰি আনিছিল, যদিও সেইসকল শ্ৰমিক অসম আহি নাপালেই। ৰোগাক্ৰান্ত হৈ আধাখিনি শ্ৰমিকৰ আধাবাটতে মৃত্যু হ'ল আৰু বাকীসকল উভতি গ'ল। ইয়াৰ পাছত ছোটনাগপুৰ অঞ্চলৰ পৰা কোম্পোনীয়ে মধ্যভোগীৰ দ্বাৰা শ্ৰমিক সংগ্ৰহ কৰে। এইসকল শ্ৰমিকৰো কিছু অংশহে অসমৰ মাটিত ভৰি দিবলৈ সক্ষম হয়। আন একাংশৰ বাটতে মৃত্যু ঘটে। কিন্তু লাহে লাহে শ্ৰমিকৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পায়। ১৮৭৭ চনত চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিকৰ সংখ্যা হয়গৈ ৪৬,৭৬৫- জন। যিহেতু ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা শ্ৰমিকসকল আহিছিল, সেয়ে তেওঁলোকৰ জাতি, বৰ্ণ, ধৰ্ম, ভাষা, কৃষ্টি-সংস্কৃতি আছিল বেলেগ বেলেগ। কিন্তু অসমলৈ আহি চাহ বাগিচাৰ একে পৰিৱেশত থাকি কাম কৰিব লগা

হয়। প্ৰথমাৱস্থাত কিছু অসুবিধাৰ সৃষ্টি হ'লেও সময় বাগৰাৰ লগে লগে পাৰস্পৰিক সংযোগ আৰু সৌহাৰ্দ্যৰভাৱ গঢ়ি উঠিল। চুক্তিবদ্ধ এচাম কৰ্মী নিজ ঠাইলৈ উভতিল যদিও বাকীসকল এই অসমকে নিজ ভূমি বুলি ভাবি বৈ গ'ল। অসমতে স্থায়ীভাৱে থাকি যোৱা শ্ৰমিকসকলৰ মাজত উমৈহতীয়া এটা সংযোগী ভাষা গঢ় লৈ উঠিল যাক বাগানীয়া ভাষা বুলি অভিহিত কৰা হয়। দৰাচলতে বাগানীয়া ভাষা এটি দোবানহে, ই এতিয়াও ভাষাৰ পৰ্যায়লৈ উন্নীত হোৱা নাই।

চাহ জনগোষ্ঠী এতিয়া অসমৰ সমাজ জীৱনৰ এক অন্যতম বৃহৎ অংশ। চাহ শ্ৰমিক আৰু প্ৰাক্তন চাহ শ্ৰমিকসকলকে ধৰি চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকৰ সংখ্যা প্ৰায় যাঠি লাখ। এওঁলোকৰ ভিতৰত হিন্দু আৰু খ্ৰীষ্টান ধৰ্মাৱলম্বী লোকৰ সংখ্যা সৰহ। হিন্দুসকলৰ বেছিভাগেই শাক্তধৰ্মী আৰু জড় উপাসক। দুৰ্গা, কালি, মনসা আদি অনেক দেৱ-দেৱীৰ পূজা কৰে। অনুকুল ঠাকুৰৰ অনুগামীৰ সংখ্যাও একেবাৰে তাকৰ নহয়।

চাহ জনগোষ্ঠী সমাজখনৰ মাজত অনেক জাতি, উপজাতি আৰু সম্প্ৰদায় আছে। ইয়াৰে কিছুমান হ'ল— ওৰাওঁ, মুণ্ডা, চাওতাল, কুৰ্মী, তাঁতী, ঘাটোৱাৰ, গোৱালা, কমাৰ, কঁহাৰ, কালিন্দী, কিষান, কৈৱী, খাড়িয়া, খণ্ডাইত, খদাল, গঁড়, গৰাইত, গঞ্জু, গাজলু, ঘাঁছি, গন্দ, চাওঁৰা, বৰাইক, চুঁড়ি, চৰৰ, তান্তি, তেলী, তুৰী, তেলেঙা, চাহ, হাজাম, নাগবংশী, পাতৰ, ধানোৱাৰ, পাণিকা, পৰজা, বাউৰী, বাকতি, বাঢ়ৈ, বেদিয়া, ভূমিজ, ভক্তা, মানকি, মাহলি, মোদী, মিৰ্ধা, ৰবিদাস, ৰাজোৱাৰ, ৰোহিদাস, লোহাৰ, হাড়ী ইত্যাদি।

অসমৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাক উপত্যকাৰ চাহ বাগিচাত দীৰ্ঘকাল ধৰি বসবাস কৰি অহা চাহ জনগোষ্ঠী লোকসকল অসমীয়া সমাজৰ অপৰিহাৰ্য অংগ হৈ পৰিছে। অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিক আঁকোৱালি ল'লেও চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলৰ নিজস্ব পৰিচয় আছে। তেওঁলোকৰ নিজা কৃষ্টি-সংস্কৃতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ একেবাৰে লোপ পোৱা নাই। কৰম, টুচু আৰু সহঁৰাই চাহ জনগোষ্ঠী সমাজৰ অতি জনপ্ৰিয় উৎসৱ। কৰম পৰ্বৰ ঝুমুৰ নৃত্য-গীতে চাহ জনগোষ্ঠী সমাজৰ নিজস্ব পৰিচয় দাঙি ধৰে।

অসমৰ সমাজ জীৱনৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অঙ্গ হৈয়ো চাহ জনগোষ্ঠী সমাজখন বহু দিশত পিছ পৰি আছে। ৰাজ্যৰ অৰ্থনীতিত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা চাহ শ্ৰমিকসকলৰ আৰ্থিক অৱস্থা টনকিয়াল নহয়। জীৱন ধাৰণৰ মান অতি নিম্নখাপৰ। চাহ শ্ৰমিকৰ দৈনিক মজুৰী তুলনামূলকভাৱে কম। নিৰক্ষৰতাৰ হাৰ ৰাজ্যৰ গড় হাৰতকৈ বহু বেছি। ভালদৰে শিক্ষাৰ পোহৰ নপৰা চাহ জনগোষ্ঠী সমাজখনক অন্ধবিশ্বাস আৰু কু-সংস্কাৰে আবৰি ৰাখিছে। ভূত-প্ৰেত, ডাইনী, বেজ-মন্ত্ৰ, পূজা-পাতল আদিয়ে প্ৰভাৱিত কৰি ৰাখিছে। দৰাচলতে যুগ-যুগ ধৰি বাগিচা কৰ্তৃপক্ষৰ কঠোৰ অনুশাসন আৰু আৰ্থিক সংকটৰ মাজত জীৱন নিৰ্বাহ কৰিব লগা হোৱা কাৰণে বহিৰ্জগতৰ প্ৰভাৱৰ পৰা চাহ শ্ৰমিকসকল বহু দূৰতে বৈ গৈছিল। কিন্তু লাহে লাহে অৱস্থাৰ পৰিৱৰ্তন হ'বলৈ ধৰিছে। বাগিচাৰ কৰ্তৃপক্ষৰ লগতে চৰকাৰে

কল্যাণমূলক আঁচনি গ্ৰহণ কৰিলে চাহ্ জনগোষ্ঠী সমাজখন সময়ৰ লগত খোজ মিলাই আগবাঢ়িব পাৰিব।

চাহজনগোষ্ঠীৰ বহুতো বিশিষ্ট ব্যক্তিৰ ভিতৰত কেইগৰাকীমান উল্লেখযোগ্য ব্যক্তিৰ চমু পৰিচয় তলত দাঙি ধৰা হ'ল—

মেঘৰাজ কৰ্মকাৰ

চাহ্ জনগোষ্ঠীসকলৰ যিসকল লোকে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য চৰ্চা কৰি সুনাম অৰ্জন কৰিছে তাৰে ভিতৰত উজনি অসমৰ জামিতা চাহ্বাগিচাৰ মেঘৰাজ কৰ্মকাৰ হ'ল প্ৰথম সাহিত্যিক পেঞ্চনাৰ। তেওঁ 'চালুক বচন'কে আদি কৰি ভালেমান গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰিছে। অসম প্ৰকাশন পৰিষদে 'মেঘৰাজ কৰ্মকাৰ ৰচনাৱলী' প্ৰকাশ কৰিছে। তেওঁ বৰবৰুৱা হাইস্কুলত শিক্ষকতা কৰিছিল।

সন্তোষ কুমাৰ তপ্ন

মৰাণৰ সন্তোষ কুমাৰ তপ্নই লিখা 'মুণ্ডা জাতিৰ চমু পৰিচয়'খন হ'ল চাহ্ জনগোষ্ঠীৰ প্ৰথম প্ৰকাশিত গ্ৰন্থ। অসম চাহ্ জনজাতি ছাত্ৰ সন্থাৰ তেওঁ প্ৰতিষ্ঠাপক সাধাৰণ সম্পাদক আছিল। ১৯২৪ চনত জন্ম লাভ কৰা তপ্নৰ পিতৃৰ নাম দয়াল তপ্ন আৰু মাতৃৰ নাম মাৰঠা তপ্ন আছিল। যোৰহাট জে.বি. কলেজৰ পৰা স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰা তপ্নই সমাজ সেৱাৰ সমান্তৰালভাৱে সাহিত্য-চৰ্চাও কৰিছিল। অসমৰ বিভিন্ন কাকত-আলোচনীত তেওঁৰ তথ্যাগধুৰ লিখনি প্ৰকাশ পাইছে। সহজ-সৰল জীৱন যাপন কৰা এইগৰাকী মহান ব্যক্তিৰ ১৯৯৪ চনৰ ২১ নৱেম্বৰত মৃত্যু হয়।

চাইমন সিং হ'ৰ

চাইমন সিং হ'ৰৰ ১৯২৯ চনত জন্ম হয়। পিতৃ মাছিৰাম হ'ৰ আৰু মাতৃ ছাবা হ'ৰ। শিৱসাগৰৰ মিছন স্কুলত শিক্ষা জীৱন আৰম্ভ কৰা হ'ৰই যোৰহাট জে.বি. কলেজৰ পৰা স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে। চৰকাৰী চাকৰি প্ৰত্যাখ্যান কৰি সমাজৰ কামত ব্ৰতী থকা হ'ৰ বৰ উদাৰ মনৰ আছিল। খ্ৰীষ্টান ধৰ্মীয় লোক হৈয়ো হিন্দু ধৰ্মৰ নামঘৰ পাতিবলৈ নিজৰ মাটি দান কৰি আগভাগ লৈছিল। শিক্ষাৰ কথা চিন্তা কৰি পিছ পৰা ভিতৰুৱা অঞ্চলত স্কুল পাতি শিক্ষাৰ পোহৰ বিলাইছিল। এইগৰাকী নমস্য ব্যক্তিয়ে ১৯৭৯ চনৰ ২৬ জুনত ইহলীলা সম্বৰণ কৰে।

কলেজীয়া শিক্ষাৰে শিক্ষিত এই দুগৰাকী ব্যক্তিয়ে চাহ্ জনগোষ্ঠীৰ সমাজখনক সংগঠিত কৰাত অগ্ৰণী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। সেয়ে তেওঁলোকক চাহ্ জনগোষ্ঠীৰ সমাজ নিৰ্মাণৰ খনিকৰ বুলি অভিহিত কৰা হয়।

দেশৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামত অসমৰ চাহ্ জনগোষ্ঠী সমাজৰ অৰিহণা যথেষ্ট আছে। সংগ্ৰামৰ বিভিন্ন কাৰ্যসূচীত অংশগ্ৰহণ কৰি বহুলোক চৰকাৰী নিৰ্যাতনৰ বলী হ'ব লগা হৈছিল। আনকি বহুতে মৃত্যুক

আঁকোৱালি লৈছিল। ১৯২১ চনৰ অসহযোগ আন্দোলনত যোগদান কৰি বৰ্তমানৰ শোণিতপুৰ জিলাৰ তেজপুৰ এণ্ড ঘগৰা টি ইষ্টেটৰ মাংৰি ওৰাওঁয়ে প্ৰাণ আহুতি দিয়ে। তেওঁ হ'ল স্বাধীনতা সংগ্ৰামত জীৱন উচৰ্গা কৰা অসমৰ প্ৰথম মহিলা শ্বহীদ। অসমৰ বিদেশী বহিষ্কাৰ আন্দোলনতো চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। চৰকাৰী দমন-নিৰ্যাতনৰ বলী হৈ কিছুলোকে প্ৰাণ হেৰুৱাইছিল। ১৯৮০ চনত মৃত্যু বৰণ কৰা দৰং জিলাৰ কৌপাতি চাহবাগিচান বাধনা ওৰাওঁ হ'ল অসম আন্দোলনত মৃত্যু বৰণ কৰা চাহ জনগোষ্ঠীৰ প্ৰথম শ্বহীদ।

প্ৰশ্নাৱলী

১। অসমৰ প্ৰথম চাহ বাগিচা কোনখন আৰু কেতিয়া স্থাপন হৈছিল?
২। অসমৰ প্ৰথম চাহ কোম্পানীৰ নাম কি আৰু কেতিয়া স্থাপিত হৈছিল?
৩। গিৰমিটিয়া আৰু আড়কাঠিয়া চালানৰ বিষয়ে কি জানা লিখা?
৪। চাহজনগোষ্ঠী সমাজৰ দহটা জাতি-উপজাতিৰ নাম লিখা।
৫। চাহ জনগোষ্ঠীৰ মাজত কি কি ধৰ্মৰ লোক আছে।
৬। স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ প্ৰথম মহিলা ছহিদ কোন?
৭। অসম আন্দোলনত জীৱন উচৰ্গা কৰা চাহ বাগিচাৰ প্ৰথম ছহিদ কোন?
৮। চমুকৈ লিখা
(ক) মেঘৰাজ কৰ্মকাৰ (খ) সন্তোষ কুমাৰ তপ্ন
(গ) চাইমন সিং হ'ৰ

• • •